

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Hegenbarth Marian.....

J. M-1151/1931 Pom.....

ODD. Obs. 1 Toruń.....

Straz Samorządowa

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *nr. 2 s. 1-2*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *brak*

VI. Fotografie *brak*

II. Materiały uzupełniające relacje:
/ Hegenbarth Marian

1. Jakubowska J., Biogram Hegenbartha
Mariana, [w:] Stow. biograficzny konspiracji
pomorskiej 1939-1945", cz. 5, Wyd. Bibl.
FAPAK t. xxv, kserokop. (Toruń 2001) k. 1 s. 1

2. Zdj. nagrobku H. Hegenbartha -
- sporz. prof. B. Chmarnowśki, kserokop. k. 1 s. 2

Hegenbarth Marian ps. „Hubert”, „Karaś”, „Kubiak” (1911–?), Insp. Obw. 1. (Toruńskiego) Wydz. Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Okręgowej Delegatury Rządu RP na Kraj, krypt. III/1/B.

Urodzony 29 XI 1911 r. w Recklinghausen (Niemcy). Miał średnie wykształcenie.

Podczas okupacji mieszkał w Bydgoszczy przy ul. Leszczyńskiego 8/2. Od 2 X 1941 r. członek pomorskiej ODR „Zatoka”, współpracownik Bolesława Lipskiego ps. „Bartel”, naczelnika Wydziału Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego ODR Pomorze. Był stałym wysłannikiem do Delegatury Rządu w Warszawie. Korzystał wtedy z punktu kontaktowego w mieszkaniu rodziny Lipskich (żony i dzieci B. Lipskiego). Współpracował ze Stanisławem Sobocikiem i kierował jako inspektor Obwodu 1. działalnością Wydziału Bezpieczeństwa ODR na tych terenach województwa pomorskiego, które znalazły się poza granicami tzw. Okręgu Gdańsk–Prusy Zachodnie (Reichgau Danzig–Westpreussen), przede wszystkim w Inowrocławiu, Włocławku, Lipnie, Rypinie i Szubinie. W końcu października 1944 r. na polecenie B. Lipskiego, wspólnie ze Stefanem Stempniewskim, wyprowadził z obozu pod Grudziądzem (filii obozu Stutthof) żonę Lipskiego z dziećmi. Po licznych aresztowaniach w listopadzie 1944 r. w Toruniu, Bydgoszczy i Inowrocławiu (F. Rochowiak, K. Stempniewski, A. Stefaniak, A. Marciniak) podejrzany o zdradę i w końcu 1944 r. skazany na śmierć przez Wojskowy Sąd Specjalny AK w Toruniu. B. Lipski, nie będąc przekonany o winie Hegenbartha, uzgodnił wykonanie wyroku przez swój Wydział. Wyroku nie wykonano.

Po wojnie mieszkał w Gdańsku–Oliwie przy ul. Żeromskiego 7. Pracował w Zjednoczeniu Stoczni Polskich w Gdańsku.

APAK, Kartoteka ODR; Chrzanowski B., *Konspiracja Rządu RP na Pomorzu w latach 1939–1945*, Gdańsk 1992, s. 47–48; Górski G., *Administracja Polski Podziemnej w latach 1939–1945*, Toruń 1995, s. 232; tenże, *Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu RP w latach 1941–1945*, w: *Walka podziemna...*, s. 192, 194, 195, 197.

Słow. biografiamy konspiracji
pomorskiej 1939–1945, s. 5, Wyd. Bibl. FAPAK,
66 t. XXIV (Toruń 2001)

Jolanta Jakubowska

Ś.P.

HEGENBARTH

MARIAN

*29.08.1912 †25.03.1987

IRENA

*06.10.1914 †13.12.1987

LEWANDOWSKI

WIKTOR

*31.07.2009 †31.07.2009

AVE MAI

T: A-1151/1931 Pom.

092

Heigenbarth Mariam

✓ Karty informacyjne

№ 17

ODR 1

Hegenbarth Marian ps. Kubiak
pracownik Wydziału Bezpieczeństwa ODR Poczta

wyprawa z wazem z Stefanem

Stempniowem zony z corka z 2 synami

Praktyczne dyplomy z transportem

z Grottko w dniu 8 1944 r

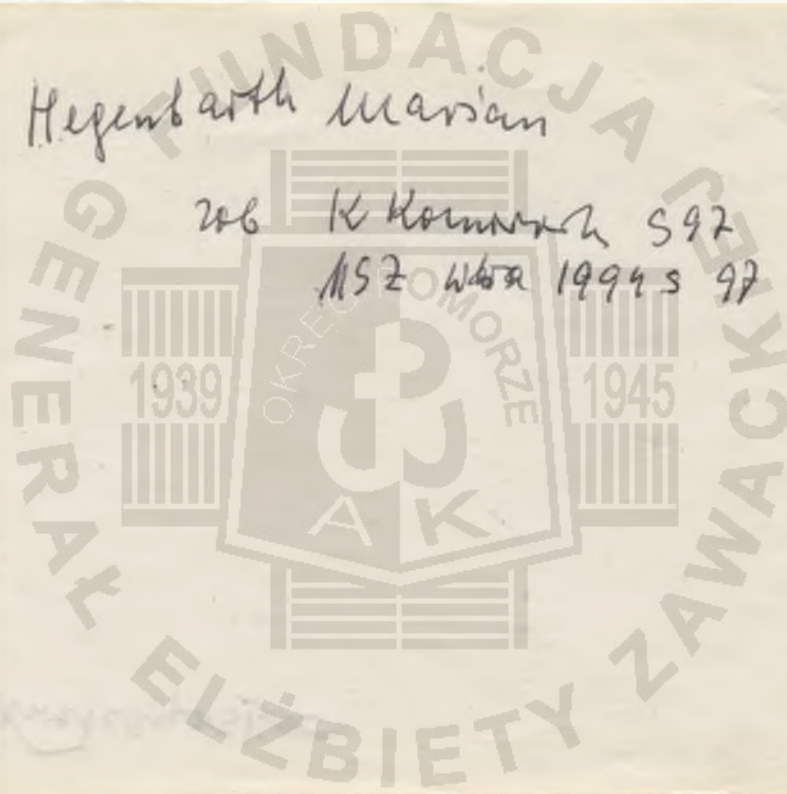
zob. biogram Lipulefs

HegembARTH Marian

ODR 2
Pamiatka

206 K Komunikacji 597

MSZ Warszawa 1994 97

Zaprosz
ODR 3

Heigenbarth Marian

Wioneli ODR, podejrzany o zdelkon-
spirowanie organizacji

"5.05.1945" w mieszkaniu Olejnicz-
ka przy ul. Kanatowej, zostal aresto-
wany przez UB7 Lipski, do którego
zapisał Marian Heigenbarth.

Inf. w rel. o lipskim Z. przez E. Foryckie
80 M-243, s. 2

K.G.

MEGENBART^{CH} ~~CH~~ MARIAN 'Kubiela'^{ODR} 14

W. Bezp. ODR ^{OMTouren}
Inspektor obwodni 1 - ussi jotozowej
w Wertheim

GG
Ref. 2. Wiesneste

Sonni ODR 5

Hegenbarth Mariau

rob. inf. J. Górski: "Poczworski ODR"

str. 11: "Z Tomuś do Warszawy jechali przede wszystkim
Stefan Stępczyński i Mariau Hegenbarth

str 13/14: 10 października 1941 r. w gabinecie Lipskiego
spotkali się ... ~~Wasi~~ i Mariau Hegenbarth
(Tęmie 9 osób)

str 15: Lipski rozkazał funkcje Inspektora Obwodów:
1 objął Mariau Hegenbarth "Kubiale"

H. Srp.

Höenbarth Marian
ps. "Kubiak"

Pomorze
ODR

- aktywny pracownik Wydziału Bezpieczeństwa i
Porządku Publicznego ODR na Pomorzu

A. Gąsiorowski, "Geneza ...", str. 116

K.Wojt./VI.94.

Insymochaw
ZHZ - AK
ODR

7

Hagenbard
Hagenland?

W 1941 r. wstąpił na czele Delegatury Rządu
Państwa Polskiego do obwodu Insymochaw

Źródła: Dombek, Rejestr.

[Rejestr imienny członków i innych
organizacji w insp. Insymochaw - sygn.
APAK B/80

htr.

HAGENBARTH M(ARIAN) ps. „Kubiak”

ODR
9

Jego zdradca miała być podłożem aresztowania w Wład. Bezpieczeństwa Ekspozytury Delegatury Prządu RP na Pomorze (w Bydgoszczy?) jesienią (XII) 1944r. Zarzuty wobec niego są mocno dyskusyjne, a poszlaki nie były przekonujące, wydaje się niemal pewne, że w końcu 1944 r. został on skazany przez na śmierć przez Wojskowy Sąd Specjalny w Toruniu. B. Lipski, który nie był przekonany co do winy Hagenbartha, uzgodnił wykonanie wyroku przez sąd Wład. Wyroku tego jednak nie wykonano.

G. Górski, Pomorska ODR, [w:] Walka podziemna..., s. 197.

MGr 1994

ODR 10
Inowrocław

HAGENBARTH MARIAN ps. "Kubiak" ODR

Stały wysłannik z Pomorza do Urzędu ODR w Warszawie, obok Stefana Stempniewskiego ps. "Werner II". Ich punktem kontaktowym w Warszawie było mieszkanie rodziny Lipskich (żony i dzieci Bolesława Lipskiego).

Zr.: G.Górski, Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu RP na Kraj w latach 1941-1945, [w:] Walka podziemna..., s. 192.

MGr 1994

Inowrocław
ODR 11

HEGENBARTH MARIAN

ps. "Kubiak"

ODR

Był jednym z współpracowników Bolesława Lipskiego ps. "Bartel" z Danziger Feuersozietat, niemieckiej firmy ubezpieczeniowej, w której Lipski kierował oddz. bydgoskim. 10.X.1941r. uczestniczył w zebraniu w gabinecie Lipskiego, na którym Lipski poinformował zebranych współpracowników, iż otrzymał zadanie zorganizowania Wydz. Bezpieczeństwa w Ekspozyturze delegatury Rządu RP na Pomorze. Oprócz Hegenbartha w zebraniu udział wzięli: Zygmunt Wiśniewski, Stanisław Sobocki, Stanisław Leśniczak, Jan Budasz, Stefan Matysik, Stanisław Nowicki i Adam Stefaniak. Po wyrażeniu przez nich zgody na współpracę Lipski odebrał od nich przysięgę, po czym przydzielił pierwsze zadania.

Hegenbarth, pracujący w Inowrocławiu nominalnie współpracował z S.Sobockim - Inspektorem Obw. toruńskiego - jako Inspektor Obw. (w innym pionie), ale faktycznie kierował pracą na tych terenach województwa pomorskiego, które znalazły się poza granicami tzw. Okręgu Gdańsk-Prusy Zachodnie (Gau Danzig- West Preussen), m.in. Inowrocław, Włocławek, Lipno, Rypin, Szubin, miał on bowiem możliwości legalnego docierania tam.

Zr.: G.Górski, Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu RP na Kraj w latach 1941-1945, [w:] Walka podziemna..., s. 194, 195.

MGr 1994

ODR
12

HEGENBARTH MARIAN

8. Górski, Ustoję PPP ... , s. 260;
Lenze, Administr. Sr. Pol. Pool. ... , s. 232
XII/95

FUNDACJA
HEGENBARTH
ODŁ

W.B.:P.PDR
13
Pomorze

HEGENBARTH Marian

ps. "Hubert", "Karaś", "Kubiak"

1911-? Insp. Obw. Toruń

Wydział Bezpieczeństwa i Porządku

Publicznego Okręgowej Delegatury

Rządu RP na Kraj Krypt III/1/B

Aresztowany 1944 podejrzany

o zdradę. Skazany na karę śmierci

Wyroku nie wykonano. R. Jolanta

Makubowski

Zob.

Słownik Biograficzny Konspiracji

- Pomorskiej 1939-1945 część 5

DRut

sk66 Fundacja „Archiwum Pomorskie Ak Toruń 2001

a Heigenbarth Marian
ps. "Kubiak"

ODI 14

Prac. Wydziału Bezpieczeństwa razem
ze Stempniewskim Stefanem w końcu
1944 r., na polecenie Lipskiego Bolesława,
wyprowadzili żonę z córką i synem (Lipskiego)
z filii obozu Stutthof pod Grudziądzem
(obóz pracy w Altfolwarku)

zdob. J: M: 243/852 Pom. 2. II s. 3 i 11; Lipski
Bolesław - ODA

48 IX 102

Hegenbarth Marian

ODR 15

Członek ODR; podejrzany o
zdekonspirowane organizyi;
5.05.1945r. w mieszkaniu Jane
Olejniczaka przy ul. Kenetowej (Bydł.)
został aresztowany Lipski Bolesław;
Hegenbarth tam zeględeł.

zob. T: M: 243/852 Pom. 2.11 s. 2, Lipski
Bolesław - ODR

482 1x102

Hagenharth Marian ⁶ ODL 16
ps. "Kubiak" Wyds. Bez.
Pracownik Zarząd. bezpieczeństwa
Wewnętrznych; bliski współpracownik
Bolesława Lipskiego; zesłany
przez S. do DR 8X 1941r.; mianowany
inspektorem w Obw. K (Toruń m. Toruń powiat,
Inowrocław miasto, powiaty: Inowrocław, Lipno, Włocławek,
Wałbrzych, Ryki, wst. miasto i pow., otrzymał
zad. zdg. referatowa bezpieczeństwa w powiatach
oraz wyszukania osob nie stawiące się w
powiatowych Korpusach Bezpieczeństwa (KB), straż
Samochodowej (SS), Wydziału (Wydziału) Politycz-
nego

nego (= organy Wydziału Bezpieczeństwa)

T: M: 243/852 Pom. 2.11 s.2 Lipski, Bolesław
- ODR

Wsk. Tw 102

ELŻBIETY ZAWACKIE

Glegenbarth Marian

ODR 17
Obs. 1 Toruń

krypt. "III/1/55"

55

ps. Hubert "Kubiale"
Insp. Obs. 1 Tomińskiego Strazy
Samorządowej

zob. Chrapanowski B., Delegatura Rządu
R.P. no. Straj me Pomorski...
Toruń 2011, s. 285, passim.

12.VI'14

Hegenbarth Marian

